

Kompetensstandard

Utemiljö Bas – Skötsel av utemiljö

Utemiljö Bas– Skötsel av utemiljö har utvecklats av Trädgårdsnäringens Centrala Yrkeskommitté (TCYK) i samverkan med Nordiskt Valideringsforum samt yrkeskunniga från ett flertal olika organisationer inom branschen. *Utemiljö Bas– Skötsel av utemiljö* består till sin helhet av sexton sammanhängande moduler. Modulerna, som är en beskrivning av vad en individ förväntas förstå, veta och kunna utföra inom ett specifikt avgränsat område relevanssäkras gällande innehåll vart fjärde år.

Modulerna kan användas om verktyg vid rekrytering, kartläggning, lärande på arbetsplatsen, validering av nya eller befintliga medarbetare, samt skapande av utbildningar eller andra kompetenshöjande insatser. Målet är att säkerställa kunskande till rätt nivå i målgruppen vid rekrytering, kompetensutveckling och för att uppfylla kvalitetskrav ställda i bland annat upphandlingar. Vidare kan *Utemiljö Bas– Skötsel av utemiljö* öppna upp för samverkan mellan olika aktörer i syfte att utveckla och hitta nya vägar gällande kompetensförsörjning och kompetensutveckling.

Utemiljö Bas– Skötsel av utemiljö ingår som ett av flera områden med olika nivåer och inriktningar i TCYK:s branschvalideringsmodell.

Utifrån syfte, förutsättningar och behov för både verksamhet och individ, väljer man de moduler som är relevanta. Erkännande för uppnått kunnande kan även ges för enskilda moduler.

Målgrupp

Utemiljö Bas– Skötsel av utemiljö riktar sig till individer som har viss erfarenhet och/eller utbildning i branschen och som ska introduceras i yrket. Inga förkunskaper krävs, förutom viss kunskap i att läsa, prata och förstå svenska.

Nivå

Innehållet är på motsvarande SeQF-nivå 2 och 3. Nivån sätts framför allt utifrån djupet på de kunskaper och färdigheter som behövs samt den självständighet i utförandet av arbetsuppgifterna som krävs.

För nivå 2 innebär det att man har tillräckliga kunskaper inom ett specifikt område för att kunna följa givna instruktioner och utföra givna arbetsuppgifter. Individens kan söka och bearbeta fakta, utföra uppgifter med viss självständighet och ansvar, samt samarbeta under ledning och medverka till gemensamma resultat. Individens kan också värdera den egna insatsen.

För nivå 3 innebär det att man de kunskaper som krävs för att kunna utföra uppgifter inom ett specifikt område. Individens kan på egen hand välja, värdera, och använda information för att kunna utföra uppgifter, såväl på egen hand som i grupp, inom givna tidsramar. Individens kan också ta ansvar för sitt eget lärande, att uppgifter slutförs, samt att värdera egna och gemensamma resultat. Läs gärna mer om SeQF på www.seqf.se.

Relevanssäkring

Branschen gör en årlig översyn av modulerna. Vart fjärde år genomförs en ny relevanssäkringsprocess där en nationell panel ser över och godkänner innehållet. Panelen består av personer från relevanta organisationer och områden till exempel:

- Bransch
- Fackförbund
- Arbetsgivare
- Formell utbildning
- Icke formell utbildning
- Arbetsförmedling
- Forskningsinstitut
- Handledare/bedömare
- Validander

Den senaste granskningen genomfördes 2019-01-17, med representanter från: Akademi Båstad, Arbetsförmedlingen, Arbetsmarknad och vuxenutbildning Göteborg, Göteborgs stads bostadsaktiebolag, Fastighets, Green Landscaping, Hermods, Bostads AB Poseidon, Svensk Markservice, TCYK, Gröna arbetsgivare, STAF, Kommunal, Sveriges Allmännyttan, SKAO samt SKKF.

Validering med OCN-metoden

Kunnandet inom *Utemiljö Bas– Skötsel av utemiljö* kan valideras i en formativ process där insamling av underlag för bedömning kan ske parallellt med lärande i olika former. Valideringsprocessen kan även ske summativt. Det innebär att befintliga kunskaper och färdigheter stäms av i form av exempelvis teoretiska kunskapsfrågor och observation av färdigheter. Oberoende av valideringsprocess, utförs bedömning av kunnande av godkända bedömare från branschen och som kvalitetssäkras genom OCN-metoden. Valideringen resulterar i ett kompetensintyg för verifierat kunnande.

Utemiljö Bas– Skötsel av utemiljö är anpassat för ett första lärande och kan med fördel användas vid arbetsplatspraktik, LIA (lärande i arbete), arbetsmarknadsinsatser, som introduktion på arbetsplatsen eller yrkesintroduktion.

Underlag i valideringen bedöms av OCN-bedömare eller yrkesbedömare godkända av branschen och kvalitetssäkras genom OCN-metoden. Resultatet av valideringen resulterar i ett kompetensintyg för uppnådda moduler, som man sedan kan bygga vidare på. Nästa steg i branschvalideringsmodellen är att bli validerad i Yrkesbevis 1 – Skötsel och förvaltning av utemiljö, nivå 4. Vissa moduler på nivå 3 i *Utemiljö Bas– Skötsel av utemiljö*, är samma som i Yrkesbevis 1 och kan tillgodoräknas där under förutsättning att en yrkesbedömare bedömt dem.

Innehåll

Nedan beskrivs vilka kunskaper respektive färdigheter som omfattas inom *Utemiljö Bas – Skötsel av utemiljö*. De har samlats i fem underrubriker för att underlätta läsandet.

Maskiner, verktyg & redskap	Mark- och växtkunskap	Vegetations ytor	Markbeläggning	Skötsel utrustning, städning utemiljö
Gräsklippare		Beskärning av buskar		
Grästrimmer		Ogräsbekämpning		
Häcksax	Växtkännedom träd, buskar och perenner	Plantering buskar, perenner och växter		
Lövblås	Växtkännedom ogräs	Reparation och underhåll gräs		Rutinmässig skötsel av lekplatser
Handverktyg, redskap	Växtkännedom utplanteringsväxter	Skötsel av naturmark	Barmarksskötsel för hand	Yttre städning

Not. Bilden visar alla obligatoriska moduler som ingår i Utemiljö Bas – Skötsel av utemiljö. De mörkare fälten är moduler gemensamma med "Yrkesbevis 1-profilen"

Handhållna maskiner, verktyg och redskap

Nivå 3

Kunskap

Medarbetaren ska kunna:

- Redogöra för krav på ansvar och/eller säkerhet som gäller vid arbete med handhållna maskiner.
- Beskriva eventuella risker/skador i arbete med handhållna maskiner, samt vilka krav på skyddsutrustning som ställs.
- Redogöra för vanligast förekommande redskap och verktyg vid städning, plantering och skötsel av träd/buskar/utplanteringsväxter, markbeläggning och fast utrustning i utemiljö.

Färdighet

Medarbetaren ska kunna:

- Utföra daglig tillsyn, underhåll och enklare felsökning av handhållen maskin, såsom gräsklippare, grästrimmer, häcksax och lövblås.
- Välja rätt drivmedel och säkerställa att maskinen är förberedd inför uppgiften.
- Utföra skötsel och underhåll av gräsytor, gräs och högräs, formklippta häckar samt markbeläggning med handhållna maskiner.
- Använda de vanligaste redskapen och verktygen för städning, plantering och skötsel av träd/buskar/växter, markbeläggning och fast utrustning i utemiljö.
- Utföra arbetsuppgifter med rätt typ av skyddsutrustning, på ett ergonomiskt arbets sätt och ur ett säkerhetsperspektiv för förare och tredje man.

Växtkunskap

Nivå 2

Kunskap

Medarbetaren ska kunna:

- Redogöra för vanligast förekommande buskar, träd och perenner inom aktuell eller närliggande växtzon.
- Redogöra för vanligast förekommande roto gräs alt. fröogräs inom aktuell eller närliggande växtzon.
- Redogöra för vanligast förekommande utplanteringsväxter/annueller inom aktuell eller närliggande växtzon

Skötsel och underhåll av vegetationsytor

Nivå 2

Kunskap

Medarbetaren ska kunna:

- Förklara varför, samt beskriva olika metoder som används vid beskärning av bruksbuskage.
- Förklara skillnaden mellan att bekämpa fröogräs och roto gräs.
- Förklara begreppet naturmark och beskriva dess värde utifrån ett socialt och samhälleligt perspektiv.

Färdighet

Medarbetaren ska kunna:

- Tillämpa angivna tekniker för beskärning av bruksbuskage utifrån instruktion och med visst stöd, på ett ergonomiskt och säkert sätt.
- Välja och hantera verktyg/redskap kopplat mot användningsområde.
- Hantera ris/klipp efter beskärning för vidare lastning och borttransport på ett säkert sätt.
- Rensa fröogräs/roto gräs från planteringsyta, med rätt teknik och verktyg/redskap.
- Plantera och vattna växter i växtbädd eller i krukor/urnor.
- Utföra sådd, enklare underhåll och reparation av gräsytor.
- Utföra tillsyn och allmän skötsel av naturmark och agera vid avvikelser eller uppenbar skaderisk.
- Underhålla och rengöra verktyg/redskap för att undvika slitage och försämrade funktion.

Skötsel av markbeläggningar

Nivå 3

Kunskap

Medarbetaren ska kunna:

- Beskriva förekommande metoder, redskap och hjälpmedel vid skötsel av markbeläggningar, såsom manuell barmarkskötsel, bekämpning av ogräs, sopning och skötsel av grus- eller stenmjölgångar.

Färdighet

Medarbetaren ska kunna:

- Ta ställning till lämplig metod, typ av redskap och hjälpmedel för arbetsuppgiften.

- Planera och utföra manuell sopning av markbeläggning, i trappor, murar och andra svåråtkomliga ytor.
- Planera och utföra skötsel av grus/stenmjölsgångar.
- Utföra ogräsbekämpning i markbeläggning, trappor, murar, kantstöd och grusytor med rätt metod, redskap och hjälpmedel.
- Arbeta utifrån ett ergonomiskt perspektiv och ställda säkerhetskrav för individen, underlag och tredje man.

Yttre skötsel och rengöring av utrustning och installationer i utemiljö

Nivå 2

Kunskap

Medarbetaren ska kunna:

- Beskriva rutiner för regelbunden tillsyn och skötsel av utrustning och installationer i utemiljö.
- Ge exempel på metoder och medel vid rengöring av utrustning och installationer i utemiljö.

Färdighet

Medarbetaren ska kunna:

- Utföra regelbunden yttre skötsel, så som tömma papperskorgar, plocka skräp, samt rapportera klotter och andra skador enligt rutiner.
- Tillämpa rutiner för avfallshantering och följa säkerhetsrutiner vid eventuell riskhantering av farliga föremål.
- Utföra okulär besiktning av lekplats för att identifiera eventuella främmande eller farliga föremål.
- Tillämpa instruktioner vid skötsel och underhåll av olika typer av islagsytor.
- Utföra rengöring av utemöbler, lekutrustning och annan markutrustning utifrån instruktion.